

„ŻÓRAWINA – KOŚCIÓŁ POD WEZWANIEM TRÓJCY ŚWIĘTEJ WRAZ Z DZIEŁEM BUDOWNICTWA OBRONNEGO” 129. POMNIKIEM HISTORII

Posted on 20 marca 2024

Kościół pod wezwaniem Trójcy Świętej wraz z dziełem budownictwa obronnego w Żórawinie został uznany za pomnik historii rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 marca 2024 r, które w życie weszło 20 marca.

Otoczony ziemnymi fortyfikacjami bastionowymi kościół pw. Trójcy Świętej w podwrocławskiej Żórawinie jest jednym z najcenniejszych zabytków sztuki i architektury na Śląsku oraz w Polsce, artystyczną klasą wykraczającą poza granice regionu i kraju.

Miejscowość Żórawina po raz pierwszy wzmiankowana była w źródłach w 1155 roku, a Kościół dokumentarnie poświadczony w roku 1335 jako „ecclesia de Sorauina”. Dzięki przeprowadzonej w latach 1600–1608 gruntownej, manierystycznej rozbudowie i modernizacji gotyckiej świątyni powstał wzorcowy, luteranński, przyzamkowy kościół wiejski, będący zarazem pomnikiem wyznaniowym. Stworzono sakralny monument, który oceniany jest jako najwartościowsze osiągnięcie sztuki śląskiej początku XVII wieku. Realizacja projektu zajęła zaledwie kilka lat, a brali w niej udział czołowi artyści wrocławscy.

Architekturę kościoła dopełnia wybitny artystycznie, zachowany w dużej mierze *in situ*, wystrój i elementy wyposażenia. Istotnym elementem wystroju jest zespół polichromii sklepienia i ścian kościoła oraz dzieła rzeźbiarskie, które w przeważającej mierze były dziełem najwybitniejszego artysty czynnego na Śląsku około 1600 r. – Gerharda Hendrika pochodzącego z Amsterdamu.

Po zabranii w 1654 roku świątyni protestantom, sporządzono protokół, w którym szczegółowo opisano wystrój i wyposażenie. Komisarze Cesarskiej Komisji Redukcyjnej wyrazili w nim swój podziw, stwierdzając, że „nie widzieli dotąd tak pięknie, podług reguł sztuki i według porządku, zbudowanej” świątyni, a jej bogactwo „pióro zaledwie było w stanie odtworzyć”.¹

Koherentny i konsekwentnie zrealizowany program ideowy świątyni jest wypadkową światopoglądu i konfesyjnej tożsamości fundatorów, właścicieli majątku żórawińskiego oraz ich ambicji politycznych – braci Hanniwaldtów: radcy cesarskiego, luteranina Adama oraz jego brata – katolika Andreeasa. Kościół – pomnik wystawiony Trójcy Świętej – jest miejscem, w którym prezentowane są ekumeniczne treści akceptowane przez obu fundatorów.

Kościół pw. Trójcy Świętej od czasów średniowiecza pełni nieprzerwanie dominującą rolę w układzie przestrzennym i w krajobrazie wsi. Otoczony został fortyfikacjami ziemnymi typu niderlandzkiego, projektu wybitnego fortyfikatora śląskiego przełomu XVI i XVII wieku Hansa Schneidera von Lindau, zgodnie z najnowszymi ówczesnymi trendami architektury militarnej. Rekonszekracja kościoła miała miejsce 25 grudnia 2001 roku i od tego czasu jest powszechnie dostępny. W 2019 roku rozpoczęto kompleksowy remont i konserwację kościoła.

Więcej na temat nowego pomnika historii przeczytasz na portalu zabytek.pl.